

Jadwiga Bułakowska

Przegląd zagranicznych czasopism konserwatorskich

Ochrona Zabytków 20/2 (77), 60-64

1967

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PRZEGLĄD ZAGRANICZNYCH CZASOPISM KONSERWATORSKICH*

PAMÁTKOVÁ PÉČE. Wyd. Československé památkové péče, Praha. Ukazuje się dziesięć razy w roku.

Rocznik XXVI (1966).

Zeszyt 1, stron 32, ilustracje.

V. Novotný, *Zpřesnění úkolů na úseku památkové péče (Sprecyzowanie zadań na odcinku ochrony zabytków)*, s. 1—4. Artykuł programowy, sugerujący poszerzenie zasięgu ochrony zabytków.

J. Bušek, *K desátému výročí založení státního ústavu pro rekonstrukci památkových měst a objektů (W dziesiątą rocznicę powstania Państwowego Zakładu Rekonstrukcji Zabytkowych Miast i Obiektów)*, s. 5—19, 10 il. i 1 plan. Artykuł informacyjno-sprawozdawczy z dziesięciu lat działalności wyżej wymienionego zakładu, analiza dokonań i plany na przyszłość.

J. Brožová, M. Žezničková, *Číše ze Sezimová Ústí a její rekonstrukce (Puchar z Sezimova Ústí i jego rekonstrukcja)*, s. 19—24, 3 il. i 3 szkice. Szczegółowy przebieg rekonstrukcji skorup pucharu szklanego, bogato zdobionego zewnętrznym wtapieniem perełek, wydobytego z ziemi spod fundamentów starożytnego domu w Sezimovem Ústí. Puchar ten pochodzi z przełomu XIV—XV w.

J. Herout, *Barvit či nebarvit? (Kolorować czy nie kolorować?)*, s. 24—28, 6 il. Problem powlekania farbami kamiennych gzymsów, pilastrów i portali, zwłaszcza po zбиciu barwnych tynków i odsłonięciu dawnej postaci fragmentów. Celowość barwienia pewnych fragmentów całości, np., tła płaskorzeźb, nadproży bramnych itp.

Streszczenia obcojęzyczne.

Wkładka — spis treści rocznika 1965.

Zeszyt 2, stron 32, ilustracje.

J. Kalný, *Městská památková rezervace v Třeboni (Miejski rezerwat zabytkowy w Trzeboni)*, s. 33—38, 4 il. i 2 plany. Koncepcja miejskich rezerwatów zabytkowych stworzyła konieczność: ustalenia specyfiki kulturalnych wartości ośrodków zabytkowych miast historycznych i omówienia zarówno ich ochrony, jak i rewitalizacji, a następnie problemu ich wykorzystania oraz przystosowania i wreszcie właściwego planowania regeneracji miast historycznych. Na przykładzie Trzeboni: kolejna realizacja wszystkich tych założeń, od odsłaniania zamurowanych podcieni począwszy, na całkowitym wykończeniu wg. najstarszych wzorów skończywszy.

J. Kropáček, *Výstava umění podunajské školy 1490—1540 (Wystawa sztuki szkoły naddunajskiej 1490—1540)*, s. 39—47, 8 il. Na marginesie wystawy dzieł sztuki tej szkoły w Linzu w 1965 r. szkice zasięgu wpływów i powiązań ze sztuką rodzimą w Czechosłowacji. Rzeźby, płaskorzeźby, malarstwo sztalugowe, plafony, z wyszczególnieniem nazwisk twórców, dat powstania, zniszczeń w ciągu wieków, renowacji i konserwacji.

V. Winter, *Památková péče v Bulharsku (Ochrona zabytków w Bułgarii)*, s. 47—56, 7 il., 3 szkice. Organizacyjne i administracyjne zasady ochrony zabytków w Bułgarii, utworzenie solidnej bazy materiałowej do podjęcia niezmiernie skomplikowanych zadań ochrony oraz rekonstrukcji obiektów architektury i dzieł sztuki, gdzie występują zabytki trackie, rzymskie, greckie, bizantyjskie i tureckie, krzyżują się wpływy islamu i katolicyzmu. Opis rekonstrukcji grobu trackiego, term rzymskich, starych fortec i zamków tureckich, a także XVIII-wiecznych pałaców, aż po zabytki najnowsze, związane z ruchem rewolucyjnym.

Kronika.

Jubileusz 65-lecia dr. V. Novotného (J. Wagner), s. 56—57.

* Stały przegląd zagranicznych czasopism konserwatorskich obejmuje 11 wydawnictw, których zestaw

zamieszczono w z. 3 (62) rocznika XVI (1963) „Ochrony Zabytków”, s. 69.

Jubileusz 60-lecia prof. E. Hrušky (O. Dostál), s. 57—58.

Zasadnicze problemy przebudowy ośrodka historycznego miasta Krems (M. Farka), 58—59.

Wystawa Grupy R-64 (O. Pechová - L. Losos), s. 59—60.

Streszczenia obcojęzyczne.

Zeszyt 3, stron 32, ilustracje.

J. Blažková, *Náchodské verdury a jejich restaurování (Gobeliny z Nachoda i ich renowacja)*, s. 65—73, 10 il. W trakcie prac konserwatorskich udało się ustalić, że komplet czterech gobelinów z zamku w Nachodzie, zwanych „Pastorale”, powstał w drugim dziesiątku lat XVII w. na zamówienie ks. O. Piccolomini w Brukseli, a projektowany był przez J. Jordaensa, wykonany przez tkacza J. Raesa. Dane historyczne i techniczne produkcji gobelinów. Przebieg renowacji: oczyszczenie, wzmocnienie i uzupełnienie braków.

J. Homolka, *Poznámky k dílu mistra zvikovského oplakávání (Uwagi o dziele mistrza Piety ze Zvikova)*, s. 74—79, 6 il. Nieznany z nazwiiska rzeźbiarz, twórca „Piety” ze Zvikova, został zidentyfikowany, drogą zmuśnych dociekań i prób, jako twórca dalszego dzieła rzeźbiarskiego z pierwszych dziesiątków lat XVI w., Madonny z Hracholusk. Przebieg badań, zabiegów porównawczych i podstawy ustaleń. Badania objęły także dwie dalsze rzeźby, pochodzące z tego samego okresu i reprezentujące tę samą szkołę, których twórca znany jest pod nazwą „rzeźbiarza z Czech Południowych”. Są to: figura świętej z Holeszowic i Maria Magdalena z Strmilova.

F. Malý, *Pražské jezy v historii vývoje hlavního města (Praskie jazy w historii rozwoju centrum miasta)*, s. 80—88, 10 il. i 8 szkiców. Historia i technika budowy jazów oraz ujęć wodnych od najdawniejszych do współczesnych, spiętrzających wody Wełtawy dla napędu zakładów przemysłowych, młynów itp. Powiązania z budową miasta w przebiegu wieków, z regulacją rzeki, urządzeniami użyteczności publicznej, rozbudowa jazów w górę i w dół Wełtawy. Części i pozostałości tych urządzeń jako zabytki, objęte ochroną.

M. Pavlik, L. Lancinger, *Příspěvek k otázce členění oken v renesanci a v raném baroku (Przyczynek do zagadnienia podziałów okiennych w czasach renesansu i wczesnego baroku)*, s. 88—90, 6 il. Przegląd najbardziej typowych podziałów okiennych w elewacjach domów i pałaców z wymienionych okresów; indywidualne cechy rozwiązań w twórczości różnych sławnych architektów. W oparciu o d. wzorniki architektoniczne (Serlio, Du Cerceau) autor podważa słuszność — coraz powszechniej przyjmowanej w terażniejszym konserwatorstwie — zasady stosowania zbyt drobnych podziałów okiennych przy odbudowie lub renowacji obiektów z wym. epok.

Kronika

Ochrona zabytków techniki w Wielkiej Brytanii (M. Malik), s. 91—92, 2 il.
Przebudowa zamku w Tachov (B. Stiess), s. 92—93, 4 il.

Recenzje

„Recent Advances in Conservation”, Contributions to the II C Rome Conference 1961, London, Butterworths 1963 (F. J. Kordač).

Streszczenia obcojęzyczne.

Zeszyt 4, stron 32, ilustracje.

I. Šperling, *K obnově fresky V. V. Reinera v Portheimově vile na Smichově (W związku z odnowieniem fresku V. V. Reinera w willi Portheimów na Smichowie)*, s. 97—105, 12 il. Fresk na plafonie w willi Portheimów, przedstawiający pochod tryumfalny Bachusa, malowany przez V. V. Reinera, twórcę fresków w nawie głównej kościoła św. Tomasza i wielu innych, wykonany w 1729 r., został po raz pierwszy „odsłonięty” spod warstw brudu, tynków i farb. Zachował wyjątkową żywość barw, dokładność szczegółów i całości kształt kompozycji. Przebieg badań, zabiegów, prac porównawczych i konserwatorskich.

M. Jiřinec, *Měřická dokumentace v Mostecké uhelné oblasti (Dokumentacja geodezyjna w Mosteckim zagłębiu węglowym)*, s. 105—113, 2 il. i 10 szkiców. W związku z zachodzącymi zmianami na terenie zagłębia węglowego, spowodowanymi rozszerzaniem się zasięgu odkrywkowych kopalń węgla i wypadkami obsuwania się ziemi, wykonano szczegółowe pomiary oraz przygotowano na planszach i wykresach pełną dokumentację wszelkich zabytków, z uwzględnieniem archeologii, etnografii, folkloru i zagadnień socjologii. Otrzymano pełny obraz dzisiejszego stanu rejonu, z uwzględnieniem wszelkich zmian od lat czterdziestych ubiegłego stulecia.

M. Matyášova - Lejsková, M. Nováková, *K obnově zámeckého portálu v Tiemešku a dalších plastik rodu Bukůvků na severní Moravě (Renowacja portalu zamkowego w Trzemeszku i dalszych rzeźb rodziny Bukówków na Morawach Południowych)*, s. 114—120, 6 il. Renowacja portalu zamkowego w Trzemeszku i innych rzeźb w tej okolicy naprowadziła na supozycję, że rzeźby te (porówn. z Bolesławcem, Legnicą i Nysą) wykonane zostały przez rzeźbiarzy-kamieniarzy z sąsiedniego polskiego Śląska w latach 1587—92. Charakterystyka rzeźb, przebieg prac renowacyjnych i konserwatorskich przy portalu zamkowym, grobowcu rodzinnym właścicieli zamku w Postrzelmowie i przy rzeźbie nagrobnej w Dolnych Studenkach.

Recenzje

„Studies in Conservation” t. 9, nr 3 z sierpnia 1964 r. (L. Losos), s. 120—122.

Ochrona zabytkowych organów w NRF (V. Winter), s. 122—123.

Bułgarski periodyk „Muzealnictwo i zabytki kultury” (V. Winter) s. 124—125.

W. W. Kostoczkin, *Carski mistrz Fjodor Koń*, wyd. Wieda, Moskwa 1964, s. 125—126, (S. Makajew).

Streszczenia obcojęzyczne.

Zeszyt 5, stron 32, ilustracje.

J. Mayer, *Ještě k experimentu na královské cestě (Jeszcze o eksperymencie na drodze królewskiej)*, s. 129—134, 6 il. W związku z ograniczeniem ruchu samochodowego w pewnych częściach ośrodka zabytkowego Pragi oraz z renowacją fasad starych domów na wąskich uliczkach, rozpatrzono problem przystosowania portali, okien i wnęk do potrzeb handlu i zapotrzenia w rezerwatach wąskich, najstarszych ulic. Przykłady i rozwiązania poszczególnych fragmentów.

M. Vilimková — F. Kašička, *Minulost pražských Kotců a předpoklady pro jejich regeneraci (Przeszłość praskich „Kotców” i założenia ich rekonstrukcji)*, s. 135—149, 10 il., 14 szkiców. Zmiany, przebudowy i uzupełnienia dwóch budynków, składają-

cych się na centralny praski bazar (Kotce), powstały w XIV w. jako składy sukienników. Dziś tworzą one parter dwóch szeregów domów mieszkalnych w zabudowie zwartej. Konkretny projekt unowocześnienia zabytkowych, kamiennych „kramów”, z przystosowaniem do wymogów dzisiejszego handlu.

J. Herout, *Přispěvek k otázce barevnosti fasád (Uwagi na temat kolorystyki fasad)*, s. 150—154, 7 il., 2 szkice. Problem odnawiania wszelkiego rodzaju obiektów zabytkowych „we własnym zakresie” komplikuje sprawy ochrony i często uniemożliwia dotarcie do kryjących się pod tynkami i farbami sgraffit lub malowideł. Specjalne wymagania co do zastosowania barw oraz ich połączeń w budynkach o rozmaitych stylach architektonicznych.

Recenzje

„*Deutsche Kunst- und Denkmalpflege*”, NRF, 1963—1965, (V. Winter), s. 155—158, 5 il.

Streszczenia obcojęzyczne.

Zeszyt 6, stron 32, ilustracje.

A. Hejna, *Archeologie v historickém areálu města Chebu (Archeologia w historycznym areale miasta Chebu)*, s. 161—167, 5 il., 1 szkic. Historia wykopalisk na terenie Chebu od próbnych sond w 1911 r. aż do dnia dzisiejszego. Na zasadzie badań warstw ustalono historię zabudowy grodu obronnego od X—XI w. Prace wykopaliskowe potwierdziły fakt istnienia osady słowiańskiej przed kolonizacją niemiecką w XII w.

K. Král, *Ikonografie Chebu do počátku XIX století (Ikonografia Chebu do początku XIX wieku)*, s. 168—175, 8 il. Omówienie na podstawie bogatego materiału ikonograficznego, przeważnie nieznanymi rysownikami i malarzami, historycznego rozwoju miasta Chebu. Ustalenie dat powstania poszczególnych zabytków. Wnioski i wskazania do planów rozbudowy i unowocześnienia miasta.

A. Vošahlik, *Průzkum vnějších fasád státního zámku v Doudlebách nad Orlicí (Badania fasad zewnętrznych państwowego zamku Doudleby nad Orlicą)*, s. 175—181, 7 il., 3 szkice. Przed podjęciem kapitalnego remontu zamku w Doudlebach badania fasad wykazały, że pierwotnie zamek ten (zamknięty czworobok wym. 42×42 m, z wspaniałym, arkadowym podwórcem wewnątrz) reprezentował czysty renesans z bogatym sgraffitowym zdobieniem fasad, wykonanym w pierwszej połowie XVII w. Sam zamek budowany był w połowie XVI w. Wobec wyjątkowej wartości wzorów, wykonano dokładną rekonstrukcję zarówno wzoru dywanowego, pokrywającego wszystkie fasady, jak i koronkowych, oryginalnych fragmentów wzorów w lunetach nadokiennych. Późniejsza przebudowa zamku na wczesny barok spowodowała znaczne zniszczenia i deformacje architektury zamku.

I. Šperling, *Restaurování sgraffitové výzdoby domu U Minuty w Praze (Renowacja dekoracji sgraffitowej na domu „U Minuty” w Pradze)*, s. 181—188, 12 il. Odkrycie dalszych części dekoracji sgraffitowej, pochodzącej z poł. i końca XVI w., ustalenie zachodzących w obu partiach różnic artystycznych i technicznych. Renowacji i konserwacji, bez prób uzupełnień części zniszczonych, dokonano na unikalnych obrazach-portretach, figurach symbolicznych i scenach bitewnych. Analiza techniki renesansowego sgraffito.

Kronika

Konferencja na temat rekonstrukcji historycznego rezerwatu miasta Chebu (J. Langr), s. 189.

Wystawa dot. rekonstrukcji Chebu (F. Petas), s. 190.

Streszczenia obcojęzyczne.

Zeszyt 7, stron 32, ilustracje

V. Novotný, *Mezinárodní symposium „Regenerace historických měst” (Międzynarodowe sympozjum: „Regeneracja miast historycznych”)*, s. 193—194. Artykuł sprawozdawczo-informacyjny o odbytym w Pradze sympozjum międzynarodowym, poświęconym zagadnieniu regeneracji oraz przystosowania do nowoczesnych potrzeb rezerwatów i ośrodków historycznych miast zabytkowych.

J. Wagner, *K upravám Šporkova Betléma (Rekonstrukcja Betlejem (jasefek) Šporka)*, s. 194—199, 8 il., 1 szkic. Unikalny zabytek sztuki barokowej: stworzony w lesie nad rzeką Žirec kompleks budowli i luźno umieszczonych jaskiń, rzeźb i płaskorzeźb, powstałych w pierwszej połowie XVIII w., reprezentujący w dużej części dzieła mistrza-rzeźbiarza Brauna, znacznie zdewastowany i zniszczony, zostanie poddany rekonstrukcji i konserwacji. Zabezpieczenie przed niszczącą działalnością przyrody i udostępnienie zwiedzającym całości, renowacja i rekonstrukcja uszkodzonych fragmentów.

O. J. Blažiček — D. Hejdomá — P. Preiss, *K výstavě umění českého baroku v Miláně (Wystawa sztuki czeskiego baroku w Mediolanie)*, s. 200—212, 12 il. Najcenniejsze dzieła sztuki czeskiego baroku zaprezentowano na specjalnej wystawie w Galerii Narodowej w Mediolanie od kwietnia do czerwca 1966 r. Specyfika i uzasadnienie doboru eksponatów, ich właściwości historyczne, metody renowacji i konserwacji, uzupełnienia rzeźb kamiennych i polichromii na drewnie, opracowanie szczegółów katalogu-informatora oraz metod transportu.

J. Hejman, *Dokumentace židovských hřbitovů v Čechách (Dokumentacja cmentarzy żydowskich w Czechach)*, s. 212—217, 7 il. Zestawienie danych historycznych i artystycznych dot. szeregu cmentarzy żydowskich w miastach, miasteczkach i po wsiach czeskich. Przygotowanie materiału do akcji konserwatorskiej i ochrony. Trudności w ustalaniu danych wobec zniszczeń wszelkiej dokumentacji piśmiennej w czasie drugiej wojny światowej. Odnaleziono i opisano ciekawe płyty nagrobne od połowy XVI w. bogato reprezentowany renesans i barok. Przygotowana dokumentacja posłuży jako materiał do specjalnego wydania książkowego, potraktowanego jako studium o typologii nagrobków żydowskich na terenie Czech.

K. Kibic — V. Tintera, *Zřízení reanimační ústředny v Praze v nemocnici Na Františku (Instalacja centrali rehabilitacyjnej w Pradze w szpitalu Na Františku)*, s. 217—221, 4 il., 2 szkice. Pochodzący z XIV w. kościół Szymona i Judy, przebudowany w 1620 r. i oddany Bonifratrom, został przedzielony stropem i obrócony na szpital, z zachowaniem wszystkich cech dawnej architektury. Następnie dobudowano skrzydła, szpital powiększono. Obecnie, po konserwacji i unowocześnieniu — przy zachowaniu w salach wykładowych i laboratoriach dawnych urządzeń, narzędzi i części wyposażenia — szpital przekazano na instytut badawczy i rehabilitacyjny.

Kronika

Muzeum Nadreńskie na wolnej przestrzeni w Komern w (NRF), (J. Varek a), s. 221—222, 3 il.

Streszczenia obcojęzyczne.

Zeszyt 8, stron 32, ilustracje.

J. Wagner, *Lázně a hōspitál w Kuksu (Uzdrowisko i szpital w Kuksie)*, s. 225—233, 9 il., 1 szkic. Powstałe u schyłku XVI w. uzdrowisko, stale rozbudowywane i upiększane, posiada wiele obiektów zabytkowych,

zwłaszcza dobrych rzeźb. Problem renowacji, uzupełnienia zniszczeń, unowocześnienia i przystosowania starych budynków. Nowa technologia uzupełnień rzeźb w kamieniu.

J. Petrů, *Hrobka Marie Ebner-Eschenbachové ve Zdzislavicích (Grobowiec Marii Ebner-Eschenbachowej w Zdzislavicach)*, s. 233—237, 5 il., 1 szkic. Z okazji 130 rocznicy śmierci znanej pisarki podjęto prace renowacyjne w starym zamku Dubských w Zdzislavicach oraz przeprowadzono prace konserwatorskie w mauzoleum-grobowcu tejże rodziny. Przebieg konserwacji, pokrycie miedzianą blachą, wykończenie szczegółów.

L. Losos, *Současné poznatky o nové technologii přípravy a konzervace omítek památkových objektů (Najnowsze zdobycze z technologii i konserwacji tynków na obiektach zabytkowych)*, s. 237—243, 4 il., 4 wykresy. Szczegółowe omówienie zdobyczy nauki w zakresie najnowszej technologii: aktywizacji wapna, chemicznych dodatków do wapna, mechanicznej homogenizacji zaprawy murarskiej, problem opóźnienia wysychania tynków, zastosowania składników dla uzyskania trwałości tynków itp. Nowe metody konserwacji tynków i zapraw murarskich.

A. Vallašek, *Academia Istropolitana vo svetle najnovších výskumov (Akademia Istropolitana w świetle najnowszych badań)*, s. 244—245, 2 il. Badania przeprowadzone pod kątem przyszłej renowacji i adaptacji do celów naukowych gmachu z XV w. pierwszej Alma Mater w Bratysławie, zwanej Akademia Istropolitana. Wykryto części fundamentów i murów z XIII w., pod fundamentami ślady osad słowiańskich, datowanych na IX wiek, z czasów Rzeszy Wielkomorawskiej.

Kronika

Konferencja o ochronie zabytków w Meksyku (P. Štěpánek), s. 245—248, 6 il.
Przed rekonstrukcją ośrodka historycznego w Czeskim Krumlowie, (Lgr) s. 249.

Recenzje.

Publikacje periodyczne z zakresu ochrony zabytków w Portugalii (P. Štěpánek), s. 249—253, 6 il.
Problemy malowideł ściennych w Polsce (L. Losos), s. 253—254.
Stuletnia Praga, Praha 1965 (jw), s. 255.

Streszczenia obcojęzyczne.

Zeszyt 9, stron 32, ilustracje.

D. Libal, *Zemřel Oldřich Dostál (Pamięci Oldřicha Dostála)*, s. 257—258, 1 il.

K. Czaban, *Kulturní památky a cestovní ruch (Zabytki kultury a ruch turystyczny)*, s. 259—265, 7 il. Zagadnienie zharmonizowania i skoordynowania wszelkich zagadnień ochrony zabytków z koniecznością ich przystosowania do masowego ruchu turystycznego. Ujednolicenie tablic informacyjnych we właściwej formie, projekty urządzenia stołówek, punktów noclegowych, kawiarni i schronisk w pałacach i zamkach, przystosowanie tych lokali do wymogów estetycznych przy zachowaniu ich celowości. Przemysł pamiątkarski pod kontrolą.

M. Pavlík, *Dva projekty architektů: Zdeňka Vávry a Františka Flašara (Dwa projekty architektów: Zdeňka Vávry i Franciszka Flašara)*, s. 267—270, 3 il. i 3 plany. Jeden z planów wymienionych architektów dotyczy nowoczesnego wykorzystania i zagospodarowania terenu starej cegielni przy ulicy Cihelnej, zachowując przy tym dawne budynki, które mają się

stać niejako obrazem rozwoju dawnego budownictwa, drugi natomiast odnosi się do przystosowania podwórza domu Ungeltów do roli ślepej uliczki, bulwaru czy placu. Oba projekty zostały zaakceptowane do realizacji.

M. Suchomel, *Neznámé sochy I. P. Platzera v Radimí (Nieznane rzeźby I. P. Platzera w Radimiu)*, s. 270—272, 3 il. Mocno zniszczone i uszkodzone rzeźby na starym moście nad rz. Výrovką w okolicach Kolina w Radimiu rozpoznano jako prace znanego rzeźbiarza I. P. Platzera, wykonane w połowie XVIII w. Podjęto prace konserwatorskie celem zabezpieczenia przed dalszym niszczeniem.

F. Kašička, *Dalmátské kaštely a problémy jejich památkové ochrany (Twierdze dalmatyńskie i problemy ich ochrony konserwatorskiej)*, s. 272—274, 3 il., 1 szkic. Siedem dawnych, historycznych twierdz nadmorskich, leżących między Splitem a Trogirem, zostanie objętych ochroną. Trudności ze względu na niszczyielską działalność morza. Plany zagospodarowania terenów wewnątrz twierdz, wzmocnienia murów i wykorzystania budowli.

V. Ryneš — B. Klovová, *Oprava tzv. rukavice sv. Vojtěcha (Renowacja tzw. rękawicy św. Wojciecha)*, s. 274—277, 2 il. Zabytkowa rękawiczka robiona na drutach, o której legenda głosi, że była własnością św. Wojciecha, bogato zdobiona haftem figuralnym i naszywanymi perłami, w sposób znaczący zniszczenia została poddana uzupełnieniom i renowacji. Przebieg zabiegów rekonstrukcji i konserwacja.

A. Kubinová — M. Valentová-Havelková, *Restaurování Pernštejnského reliéfu na labské bráně zámku v Pardubicích (Renowacja reliefu Pernštejnskigo na bramie labskiej zamku w Pardubicach)*, s. 277—278, 2 il. Płaskorzeźba nad bramą zamku, o wymiarach 2,20×1,20 m., pochodząca z 1511 r., została poddana renowacji: po usunięciu warstw tynków i farb odkryto polichromię, dokonano zabiegów uzupełniających, utrwalono zmurszałe części.

Kronika

Historyczne tereny zielone w Czechach Środkowych i ich utrzymanie (J. Ondrej), s. 279.

M. A. Galimetti i Tannaberski kościół św. Anny (B. Stiess), s. 279—284, 3 il. i 1 szkic.

Barokowe rzeźby Callota w Hradcu Kralovym (J. Sula), s. 284—285, 2 il.

Ochrona zabytków w Polsce (J. Petru), 286—287.
Rekonstrukcja nowej galerii wystawowej w Szumperku (d h), s. 287, 1 il.

Streszczenia obcojęzyczne.

Zeszyt 10, stron 32, ilustracje.

J. Fusek, *Některé nové možnosti v restaurování historických tapiserií (Nowe możliwości w konserwacji historycznych tkanin)*, s. 289—295, 11 il. i 2 szkice. Zastosowanie najnowszych metod technicznych, zwłaszcza dla uzyskania identyczności barw i wzorów, przy rekonstrukcjach i renowacjach zarówno gobelinów, jak też innego rodzaju tkanin zabytkowych. Nowa metoda zapewnia łatwość w usuwaniu części zniszczonych i stosunkowo małą pracochłonność, a więc niski koszt, a także możliwość przeprowadzenia kapitalnego remontu uszkodzonych tkanin w każdych warunkach. Opis technologii i zastosowanych metod pracy.

J. Herout — O. Preisnerová *K obnově hradu Vysokého Chlumece (Na temat odnowienia zanku Wysoki Chlumece)*, s. 296—307, 7 il. i 6 szkiców. Rys historyczny zamku i jego zabudowy od połowy XVII w., zmiany, zniszczenia i przebudowy. Omó-

wienie planu renowacji i adaptacji sprzed lat dwudziestu, jego zalety i wady. Konieczność powzięcia ostatecznej decyzji przed przystąpieniem do prac remontowych.

A. Birnbaumová — L. Pavliková *Rekonstrukce zahrady kláštera Břevnovského (Rekonstrukcja ogrodu klasztornego na Břevnowie)*, s. 307—316, 3 il., 2 szkice. Otoczenie najstarszego, blisko tysięcznego klasztoru na peryferiach Pragi, zmiany, jakim podlegało w ciągu wieków, zniszczenia i ubytki, dokumentacja ikonograficzna. Projekt i jego uzasadnienie: rekonstrukcji zabudowań historycznych i przywrócenia ogrodowi historycznej postaci.

M. Pavlik, *Dum čp. 510 V Havelské ulici a jeho románské jádro (Dom przy ul. Hawelskiej nr. 510 i jego rdzeń romański)*, s. 316—319, 3 il., 3 szkice. Szczegółowa analiza pierwotnego założenia romańskiej architektury wymienionego domu. Zestawienie zmian i przeróbek późniejszych. Fragmenty i szczegóły zdobnictwa romańskiego.

Streszczenia obcojęzyczne.

Wkładka: spis treści rocznika 1966.

Jadwiga Bułakowska